

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Jiřího Pally, v právní věci žalobce: **R. H.,** zastoupený Mgr. Janem Urbanem, advokátem se sídlem Akademika Heyrovského 1178, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti výroku I. rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2011, č. j. 29 Az 24/2010 - 85,

takto:

I. Výrok I. rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2011, č. j. 29 Az 24/2010 - 85, **se ruší.**

II. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 11. 2010, č. j. OAM-10-406/LE-C09-LE05-2007, **se** ve výroku o neudělení azylu podle § 12, § 13, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu **ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Jana Urbana **se určuje** částkou 4800 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

Rozhodnutím ze dne 30. 11. 2010, č. j. OAM-10-406/LE-C09-LE05-2007, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a dále rozhodl, že žalobci nelze udělit doplňkovou ochranu pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu.

V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 9. 9. 2007 a téhož dne byl proveden pohovor se žalobcem. Poté byly provedeny doplňující pohovory ve dnech 6. 8. 2008, 10. 9. 2008, 14. 10. 2008, 13. 5. 2010 a 21. 6. 2010. Žalovaný konstatoval, že žalobce podal žádost proto, že mj. byl v Iráku unesen jeho syn a že byl žalobce vystaven pronásledování ze strany vlády, šíitské komunity a jejích ozbrojených milicí. Obával se věznění, mučení či svého zabití z toho důvodu, že je sunnitou, bývalým členem strany Baas a že se jako důstojník v době vlády Saddáma Husajna účastnil války proti Íránu a potlačení šíitského povstání v roce 1991. Žalobce dále tvrdil, že se stal několikrát terčem útoku neznámých ozbrojenců a že jej chce irácká vláda, která je ovládána šíity, zabít kvůli jeho politickým aktivitám po pádu režimu Saddáma Husajna.

Žalovaný dospěl k závěru, že žalobcovy výpovědi nejsou věrohodné, neboť se v nich vyskytují závažné rozpory. Pokud jde o činnost žalobce pro Irácké fórum solidarity, poukázal žalovaný na to, že žalobce uvedl tuto skutečnost až v pohovoru dne 6. 8. 2008. Ani manželka žalobce se ve své žádosti a při pohovoru dne 9. 9. 2007 o politické činnosti manžela nezmínila a nevěděla ani o tom, že by žalobce kandidoval za toto hnutí ve volbách v roce 2005, jak tvrdil. Po srovnání žalobcových výpovědí s informacemi o politické situaci v Iráku žalovaný dospěl k závěru, že žalobce nemá o tamní politické situaci a o politických představitelích Iráku přehled, a to ani o období, kdy se údajně politicky angažoval. O tom, že se žalobce v politických otázkách neorientuje, svědčí podle žalovaného i skutečnost, že žalobce své údajné členství ve volební komisi označoval za členství v politické straně a tvrdil, že se jedná o organizaci zabývající se lidskými právy. Také měl působit jako novinář pro Irácké fórum solidarity, o této činnosti však nedokázal uvést žádné podrobnosti. Pokud jde o tvrzení, že byl členem strany Baas, žalobce členství nejprve nepřiznal a až později uvedl, že byl kandidátem členství a od roku 1987 členem strany Baas. Ke vstupu do strany ho však vedly pouze zištné motivy. Ztrátu privilegií, jichž žalobce požíval, nelze podle žalovaného považovat za pronásledování. Ze strany dříve pronásledovaných šíitů může podle žalovaného dojít k individuálním aktům pomsty za utrpěná příkoří, motivy takového jednání ovšem nejsou politické, neboť se jedná o pomstu za konkrétní skutky na osobách, které se jich dopustily. Za důvod k udělení azylu nelze podle žalovaného považovat ani zhoršenou bezpečnostní situaci v Iráku ani tvrzení žalobce, že mu byl po jeho odchodu zabrán jeho dům. Žalobce se pokoušel vzbudit dojem, že sunnité jsou v Iráku cíleně diskriminováni a pronásledováni ze strany státních orgánů. Toto tvrzení však zjištěné údaje o zemi původu nepotvrzují. Oběťmi násilí v Iráku nejsou pouze sunnité, ale příslušníci všech komunit a ve větší míře obyvatelé šíitského vyznání. Žalovaný konstatoval, že údaje o bezpečnostní situaci v Iráku uváděné žalobcem jsou nepřesné či zveličené.

Dále žalovaný uvedl, že nevyjasněné rozpory se objevují i v popisu jednotlivých útoků na žalobce a v popisu únosu syna. Pokud jde o únos syna, žalobce uvedl různá data,

kdy k únosu mělo dojít, a změnil i výpověď o tom, jak dlouho únos trval. Stejné nepřesnosti se vyskytují i ve výpovědi žalobcovy manželky. Za zásadní považoval žalovaný také rozpory ve výpovědích ohledně údajných útoků na žalobce. Jednotlivé výpovědi si podle žalovaného odporují, jak v počtu a datech útoků, tak i v popisu jejich průběhu a v tom, kdo byl útočníkem. Žalovaný dále poukázal i na rozpory ohledně dřívějšího působení žalobce v armádě. Žalobce se podle žalovaného nejprve prezentoval jako významný představitel režimu, důstojník, jenž byl pětkrát vyznamenán za účast v bojích a činnost v armádě a působil i jako velitel vojenské věznice. Následně však svoji činnost bagatelizoval. Žalovaný následně uvedl, že v Iráku může docházet k hrubému porušování lidských práv, což potvrzují i shromážděné podklady. To však neznamená, že by každému občanu Iráku měl být bez dalšího udělen azyl. Azyl lze udělit pouze osobě splňující zákonné podmínky, což žalobce není, neboť nebyl v Iráku vystaven pronásledování z azylově relevantních důvodů podle § 12 zákona o azylu. Stejně tak žalobce podle žalovaného nesplňuje ani podmínky pro udělení některé z dalších forem azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu.

Pokud jde o možnost udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu, konstatoval žalovaný, že po pečlivém posouzení všech výpovědí žalobce dospěl k závěru, že je třeba aplikovat § 15a zákona o azylu znemožňující udělení doplňkové ochrany. Žalobce se totiž prokazatelně v době svého působení v represivních složkách režimu Saddáma Husajna v době šíitského povstání na jihu Iráku v roce 1991 podílel na páchání zločinů proti lidskosti a dopustil se i dalšího jednání v rozporu se zásadami a cíli OSN. Tyto skutečnosti údajně vyplynuly z jeho výpovědí o jeho působení v armádě a ze shromážděných podkladů. Žalobce působil jako ředitel věznice, přičemž je známo, že zde docházelo k porušování lidských práv. Účastnil se též operací proti šíitskému obyvatelstvu na jihu Iráku a podílel se na zločinech proti lidskosti tam páchaných, i kdyby se jich sám přímo nedopustil. Vzhledem k tomu, že byl jako důstojník několikrát vyznamenán, nelze se domnívat, že by patřil k pasivním účastníkům, nýbrž naopak musel vyvinout mimořádnou horlivost. Žalobce byl tedy přímým nositelem perzekučního jednání, neboť dobrovolně napomáhal státním orgánům v pronásledování osob. Z tohoto důvodu dospěl žalovaný k závěru, že žalobci nelze udělit doplňkovou ochranu z důvodů podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu.

Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalobu u Krajského soudu v Hradci Králové, jenž ji v části týkající se výroku o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu zamítl (výrok I.). Ve zbylé části krajský soud shledal žalobu důvodnou a zrušil rozhodnutí žalovaného ve výroku týkajícím se neudělení doplňkové ochrany pro existenci důvodů podle § 15a zákona o azylu a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok II.).

Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že se ztotožnil s názorem žalovaného, že výpověď žalobce o jeho údajné politické činnosti je nevěrohodná a žalobce tedy nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. V této souvislosti vyjádřil krajský soud souhlas s hodnocením žalobcových výpovědí a odkázal na odůvodnění rozhodnutí žalovaného. Pokud jde o námitku, že se žalovaný dostatečně nevypořádal s možností pronásledování žalobce pro jeho sunnitské vyznání a dřívější působení v armádě, odkázal krajský soud na odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného, jenž uvedl, že v Iráku jsou obdobně ohroženi i ostatní obyvatelé, tedy i šíité a

další skupiny. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného je podle krajského soudu logické, žalovaný hodnotil postupně jednotlivé skutečnosti sdělené žalobcem a tato tvrzení následně posuzoval v kontextu s celkovou situací v zemi původu. S ohledem na jevící se nevěrohodnost tvrzení žalobce proto shledal krajský soud, že závěry žalovaného o nesplnění důvodů pro udělení azylu jsou správné a řádně odůvodněné.

Naopak pokud jde o závěr, že žalobci nelze z důvodů podle § 15a zákona o azylu udělit doplňkovou ochranu, konstatoval krajský soud, že tento závěr je předčasný. V tomto směru žalovanému vytkl, že neuvedl místo, čas a popis příslušných událostí a nezdůvodnil ani závěr, že se žalobce těchto předmětných zločinů přímo účastnil. Podle krajského soudu by bylo třeba v tomto směru doplnit dokazování. Žalobce o těchto událostech hovořil pouze obecně a k možné vině na zločinech proti lidskosti se nevyjádřil. Na tom nemůže nic změnit ani tvrzení, že žalobce byl za svou činnost v armádě vyznamenán. Bez řádného doplnění řízení přesvědčivými důkazy proto podle krajského soudu nelze se závěrem o vyloučení žalobce z případného udělení doplňkové ochrany souhlasit.

II.
Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jíž napadl výrok I. rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba v části týkající se výroku o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Jako důvody, o něž opírá kasační stížnost, stěžovatel uvedl nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Stěžovatel v prvé řadě namítal, že rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se krajský soud nevypořádal se všemi námitkami uplatněnými v žalobě. Krajský soud podle jeho názoru nereagoval na námitku, že v průběhu správního řízení byl porušen § 3 a § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť žalovaný selektivně vybíral důkazy (informace o zemi původu) a pominul informace, které by mohly podpořit stěžovatelem vyslovené obavy. Dále stěžovatel vytýká krajskému soudu, že se nezabýval tvrzeným porušením čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod v průběhu správního řízení. Nezkoumal také možné porušení čl. 3 a 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V této souvislosti stěžovatel uvedl, že princip *non-refoulement* zahrnující ochranu garantovanou čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod svědčí každé osobě bez ohledu na to, jakých činů se dopustila.

Dále stěžovatel vytýká krajskému soudu chybné hodnocení výpovědi žalovaného a ostatních důkazních prostředků. Z odůvodnění rozhodnutí správního orgánu totiž podle jeho názoru není zřejmé, zda žalovaný hodnotil výpověď stěžovatele jako zcela nevěrohodnou nebo pouze v jejích částech. Pokud by byla výpověď nevěrohodná plně, pak by ji nebylo třeba ověřovat na základě informací o zemi původu. Dále stěžovatel poukázal na to, že žalovaný využil stěžovatelovu výpověď jako základ pro závěr o tom, že zde existují důvody vylučující udělení doplňkové ochrany. Tento postup činí rozhodnutí žalovaného vnitřně nepřezkoumatelným, neboť věrohodnost stěžovatelovy výpovědi je hodnocena rozdílně a je jí přikládána různá váha. Podle stěžovatele hodnotil i krajský soud tvrzené skutečnosti o stěžovatelově činnosti v irácké armádě jako pravdivé a žalovanému uložil toliko doplnit dokazování za účelem zjištění konkrétních činů, jichž se stěžovatel dopustil.

Stěžovatel dále nesouhlasí s názorem krajského soudu, že z důvodu nevěrohodnosti jeho výpovědi bylo další dokazování ohledně odůvodněného strachu z pronásledování nadbytečným. Krajský soud i žalovaný vzali za prokázané, že stěžovatel je občanem Iráku, je sunnitského vyznání a že byl za vlády Saddáma Husajna členem armády. Přitom s dřívějším působením v armádě spojuje stěžovatel své obavy z pronásledování. I pokud by nebylo možno uvěřit stěžovatelově výpovědi o minulých incidentech v zemi původu nebo o jeho politické angažovanosti po pádu režimu, bylo třeba ověřit, zda důvodný strach z pronásledování není dán z důvodů správním orgánem a soudem nerozporovaných – tedy příslušnosti k minulému „diktátorskému“ režimu v kombinaci se stěžovatelovým vyznáním. Žalovaný podle stěžovatele chybně konstatoval, že k pronásledování ani diskriminaci sunnitů v Iráku nedochází, přestože útoky na sunnity dokládají i některé zprávy o stavu v zemi původu. Doporučení UNHCR k potřebě mezinárodní ochrany žadatelů o azyl z Iráku (2007) přitom výslovně uvádí skupinu sunnitských Arabů spojených či spojovaných s minulým režimem jako jednu z nejvíce ohrožených skupin obyvatel.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 6. 12. 2011 stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil výrok I. rozsudku krajského soudu a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Uvedl, že již v průběhu správního řízení opakovaně vyjadřoval strach z pronásledování z důvodu svého vyznání a dřívější pozice důstojníka armády za režimu Saddáma Husajna. Tyto skutečnosti nebyly žalovaným ani krajským soudem zpochybněny. Krajský soud se tedy měl těmito skutečnostmi zabývat i přesto, že se ztotožnil se závěrem o nevěrohodnosti výpovědi stěžovatele. Stěžovatel je přesvědčen, že tyto skutečnosti svědčí o tom, že jsou u něho splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud jde o určení sociální skupiny, k níž stěžovatel přísluší a jejíž členové jsou v Iráku vystaveni pronásledování, jedná se o skupinu osob, které jsou spojeny s bývalým režimem Saddáma Husajna, případně jsou takto vnímány, a jsou sunnitského vyznání. Stěžovatel dále uvedl, že si je vědom toho, že pronásledování není definičním znakem, jenž určuje sociální skupinu, poukázal však přitom na judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, publikovaný pod č. 401/2004 Sb. NSS), podle níž samotná skutečnost pronásledování může pomoci k tomu, aby určitá skupina byla jako zvláštní sociální skupina vnímána, případně i tuto sociální skupinu vytvořit. S ohledem na

uvedené se tedy stěžovatel domnívá, že skupinu osob, které byly spojeny s bývalým režimem Saddáma Husajna nebo jsou tak vnímány a které jsou zároveň sunnitskými Araby, lze označit za zvláštní sociální skupinu, která je v Iráku vystavena pronásledování.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že s kasační stížností nesouhlasí. Tvrzení stěžovatele, jimiž odůvodnil svůj odchod z Iráku a podání žádosti o mezinárodní ochranu, jsou nevěrohodná pro rozpory, přičemž se nejedná pouze o dílčí zanedbatelné rozpory. Žalovaný poukázal dále na informaci UNHCR z července 2010 „Poznámka k přetrvávající platnosti doporučení UNHCR z dubna 2009 o podmínkách pro obdržení mezinárodní ochrany a o vyhodnocování potřeby mezinárodní ochrany iráckých žadatelů o azyl“, která je součástí správního spisu. Pokud jde o situaci osob spojovaných se stranou Baas a jejích členů, je v této zprávě uvedeno, že tyto osoby již nejsou systematicky stíhány a stávají se cílem útoků pouze v individuálních případech. Dále žalovaný poukázal i na další informace o zemi původu, které se zabývají bezpečnostní situací v Iráku. Bez vlastní věrohodné výpovědi stěžovatele nepovažuje žalovaný uplatněné stížní námitky za důvodné. Pokud jde o námitku týkající se porušení mezinárodních závazků České republiky, uvedl žalovaný, že v části týkající se doplňkové ochrany bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno. Tato otázka bude znovu posuzována v dalším řízení před správním orgánem.

III.
Posouzení přípustnosti a přijatelnosti kasační stížnosti

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozhodnutí (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná a jsou splněny i ostatní podmínky řízení o kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná. Žalovaný se při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu dopustil zásadních pochybení, s nimiž se krajský soud v napadeném rozsudku nevypořádal správně, a tato pochybení mohla mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti).

IV.
Právní hodnocení věci

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V prvé řadě je třeba poukázat na skutečnost, že se stěžovatel podáním kasační stížnosti domáhá toliko zrušení výroku I. rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba v té části, kterou se stěžovatel domáhal zrušení výroku rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Z obsahu kasační stížnosti dále vyplývá, že stěžovatel v kasační stížnosti nevznesl námitky, jež by brojily proti neudělení azylu podle § 13 (azyl za účelem sloučení rodiny) a § 14 zákona o azylu (humanitární azyl). Nejvyšší správní soud se tedy, jsa vázán rozsahem a uplatněnými důvody kasační stížnosti, zabýval výhradně posouzením stížních námitek ve vztahu k azylu podle § 12 zákona o azylu.

Pokud však jde o stížní námitku týkající se údajného porušení zásady *non-refoulement* a čl. 3 a 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je třeba konstatovat, že se jedná o námitku, která se primárně týká posouzení žádosti o mezinárodní ochranu z hlediska doplňkové ochrany z důvodů podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu. V daném případě se však žalovaný ani krajský soud posouzením žádosti z hlediska doplňkové ochrany nezabývali. Žalovaný dospěl k závěru, že je třeba aplikovat vylučující klauzule podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu, a z tohoto důvodu žádost z hlediska doplňkové ochrany vůbec nezkoumal (k tomu viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119, publikované pod č. 2174/2011 Sb. NSS). Je pravdou, že krajský soud následně tuto část výroku správního rozhodnutí k žalobě stěžovatele zrušil, a to primárně z toho důvodu, že závěr o nemožnosti udělit doplňkovou ochranu pro naplnění důvodů vylučující klauzule, nemá dostatečný podklad ve správním spisu. Avšak vzhledem k tomu, že soudní přezkum rozhodnutí se týkal pouze důvodů, o něž žalovaný opřel své rozhodnutí, nemohl se již ani krajský soud zabývat otázkou, zda jsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany. Uvedená stížní námitka tedy nesměřuje proti napadenému výroku rozsudku krajského soudu. Za daných okolností se tedy jedná o nepřípustnou námitku, jíž se nemohl Nejvyšší správní soud zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.), neboť ji nelze podřadit pod žádný z taxativně uvedených důvodů podle § 103 s. ř. s. V dalším řízení se s tvrzeným porušením mezinárodních závazků České republiky vypořádá žalovaný v rámci posouzení žádosti o mezinárodní ochranu z hlediska doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

IV. a)
Námitka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu

Tvrzená nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu se podle stěžovatele týká tří okruhů žalobních námitek, s nimiž se krajský soud údajně nevypořádal. V prvé řadě se krajský soud podle stěžovatele nevyjádřil k námitce, že při projednání jeho žádosti došlo v důsledku nepřiměřené délky správního řízení k porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V této souvislosti je třeba dát stěžovateli za pravdu, že krajský soud se touto otázkou nezabýval, jak vyplývá z odůvodnění napadeného rozsudku. Ovšem namítané

průtahy by mohly být důvodem zrušení správního rozhodnutí pouze za předpokladu, že by mohly mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Rozhodující proto je, že stěžovatel ani v řízení před krajským soudem ani v kasační stížnosti netvrdil, že by mohla být v důsledku tvrzených průtahů ovlivněna zákonnost rozhodnutí žalovaného. Nic takového nevyplývá ani z obsahu správního spisu. Z tohoto důvodu shledal Nejvyšší správní soud tuto stížní námitku nedůvodnou.

Stěžovatel dále vytkl krajskému soudu, že se nevypořádal s jeho námitkou, podle níž v průběhu správního řízení došlo v důsledku nesprávného hodnocení shromážděných podkladů k porušení § 3 a § 50 odst. 4 správního řádu. Z odůvodnění rozsudku krajského soudu ovšem vyplývá, že se krajský soud otázkou hodnocení podkladů pro rozhodnutí shromážděných v průběhu správního řízení zabýval, a to jak hodnocením stěžovatelových výpovědí, tak i písemnými podklady, zejména zprávami o situaci v zemi původu. Krajský soud přitom konstatoval, že co do neudělení azylu se žalovaný vypořádal s hodnocením podstatných okolností dostatečně a přehledně. Krajský soud zároveň opakovaně uvedl, že se ztotožnil se závěry žalovaného, ať již se jednalo o hodnocení věrohodnosti stěžovatelových výpovědí, tak i při hodnocení skutečností zjištěných z podkladových zpráv o situaci v zemi původu. Závěrem pak uvedl, že žalovaný vyšel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Z odůvodnění je tedy zřejmé, že se krajský soud otázkou hodnocení důkazů zabýval a dospěl přitom k závěru, že žalovaný shromážděné podklady a z nich vyplývající skutečnosti hodnotil správně. Uvedené stížní námitce proto nelze přisvědčit.

Z uvedených důvodů shledal Nejvyšší správní soud námitky týkající se tvrzené nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu nedůvodnými.

IV. b)
Posouzení věrohodnosti stěžovatelových tvrzení

Nejvyšší správní soud se dále zabýval posouzením námitky týkající se věrohodnosti stěžovatelových tvrzení. Stěžovatel namítal, že hodnocení jeho výpovědí je vnitřně rozporné, neboť při posouzení žádosti z hlediska možného udělení azylu podle § 12 zákona o azylu krajský soud a žalovaný konstatovali, že výpovědi nejsou věrohodné, a naopak při posouzení žádosti z hlediska doplňkové ochrany byly skutečnosti uvedené stěžovatelem použity jako důvod pro aplikaci vylučující klauzule. Žalovaný a krajský soud zároveň podle stěžovatele pochybili také tím, že neuvedli, zda výpovědi považují za nedůvěryhodné jako celek, nebo pouze jednotlivá tvrzení uvedená stěžovatelem.

V této souvislosti vyvstává otázka důkazního břemene a hodnocení věrohodnosti výpovědi žadatele v řízení o mezinárodní ochraně. K této otázce Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaném pod č. 1749/2009 Sb. NSS, uvedl: „*Řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89; a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, vše dostupné na www.nssoud.cz), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či*

vážné újmy v budoucnu), a tím, že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. (...) Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel, ani žalovaný schopen doložit, či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele."

Ohledně věrohodnosti tvrzení žadatele o azyl Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svůj rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, zveřejněný na www.nssoud.cz, v němž uvádí, že „*... není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*". Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, www.nssoud.cz, pak Nejvyšší správní soud dodal: „*Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.*"

Z odůvodnění napadeného správního rozhodnutí vyplývá, že se žalovaný zabýval hodnocením věrohodnosti jednotlivých tvrzení uvedených stěžovatelem v průběhu řízení o mezinárodní ochraně. Zkoumal především čtyři základní okruhy jeho tvrzení, a to: 1) působení stěžovatele v irácké armádě před pádem vlády Saddáma Husajna a jeho členství v irácké vládní straně Baas, 2) jeho politickou činnost po pádu režimu, 3) tvrzený únos stěžovatelova syna a 4) údajné ozbrojené útoky na stěžovatele, k nimž mělo dojít před jeho odchodem z Iráku. Přitom žalovaný zohlednil především to, zda jsou stěžovatelovy výpovědi konzistentní, zda se v nich nevyskytují zásadní rozpory a zda nejsou v rozporu s informacemi, které vyplývají ze zpráv o situaci v Iráku, které byly shromážděny v průběhu správního řízení. Tvrzení konfrontoval také se skutečnostmi, které uvedla stěžovatelova manželka v průběhu řízení o její žádosti o mezinárodní ochranu.

Z obsahu správního rozhodnutí dále vyplývá, že žalovaný zpochybnil většinu tvrzení, která stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl. Vzhledem k pochybnostem a rozporům konstatoval žalovaný, že stěžovatel v průběhu řízení nesdělil nic, co by svědčilo o tom, že byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo že má

odůvodněný strach z pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, a dospěl k závěru, že důvody pro udělení azylu stěžovateli nejsou dány.

Ve vztahu k namítaným rozporům v hodnocení věrohodnosti výpovědí je rozhodující hodnocení tvrzení, která se týkala stěžovatelova působení v irácké armádě. Žalovaný totiž v části rozhodnutí věnované posouzení žádosti z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu tato tvrzení zpochybnil. Uvedl přitom mj., že změny ve výpovědích ohledně stěžovatelova působení v armádě, zejména v roce 1991, svědčí o účelovosti jeho tvrzení a neustálé snaze o manipulaci s fakty. Podle žalovaného se totiž stěžovatel nejprve prezentoval jako významný představitel režimu a pětkrát vyznamenaný důstojník, který patřil do okruhu „přátel Saddáma Husajna“. Až poté, co byl seznámen s informacemi, které odhalují zločiny režimu Saddáma Husajna, začal svou roli bagatelizovat. Podle žalovaného tato změna potvrzuje nevěrohodnost výpovědí stěžovatele (viz str. 21 rozhodnutí žalovaného). Žalovaný tedy zpochybnil i okolnosti stěžovatelova působení v armádě.

Naopak v další části rozhodnutí věnované aplikaci vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu žalovaný konstatoval s poukazem na výpověď stěžovatele, že se stěžovatel účastnil jako velitel tankové skupiny bojů v První válce v Zálivu v roce 1991 a následného potlačení šíitského povstání v Iráku, a jako velitel protiletadlové čety i Druhé války v Zálivu v roce 2003. Žalovaný dále poukázal i na to, že stěžovatel ve své výpovědi uvedl, že byl pětkrát za svou činnost vyznamenán. Stejně tak žalovaný vytkl stěžovateli, že někdy v letech 1999 - 2001 působil přibližně půl roku jako ředitel vojenské věznice v Basře. Na základě těchto tvrzení pak žalovaný dovodil, že se stěžovatel podílel přinejmenším v letech 1990 - 1991 na zločinech proti lidskosti páchaných v Iráku, i kdyby se jich sám přímo nedopustil. Vzhledem k tomu, že byl vyznamenán, se lze domnívat, že vyvinul mimořádnou horlivost, a jelikož zůstal v následujících 12 letech příslušníkem armády, stal se údajně spoluodpovědným i za režimem páchané zločiny a porušení lidských práv. Stěžovatel se stal dobrovolně představitelem režimu, jehož zásady a cíle byly v rozporu se zásadami a cíli OSN. Na základě popsaných úvah pak žalovaný dospěl k závěru, že stěžovateli nelze udělit doplňkovou ochranu, neboť se dopustil zločinů proti lidskosti a činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, tj. z důvodů podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu.

Lze souhlasit se stěžovatelem, že skutkové závěry, k nimž dospěl žalovaný, jsou rozporné. Tento rozpor spočívá v rozdílném hodnocení výpovědí stěžovatele a jejich věrohodnosti. Při posouzení žádosti z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu žalovaný zpochybnil tvrzení stěžovatele, a to do té míry, že vůbec nepřihlédl k tvrzeným útokům proti stěžovateli, k únosu jeho syna či politické aktivitě po skončení vlády Saddáma Husajna. Žalovaný vyslovil pochybnosti i o okolnostech působení stěžovatele v armádě. Následně však při aplikaci vylučujících klauzulí podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu přičetl k tíži stěžovatele, že se v době svého působení v armádě údajně podílel na operacích, během nichž docházelo ke zločinům proti lidskosti, a že se dopustil činů, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN. Tvrzení, o jejichž pravdivosti žalovaný pochyboval při posouzení žádosti z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu, tak žalovaný následně použil jako skutkový základ pro aplikaci vylučujících klauzulí.

Takový postup ovšem je v rozporu se zásadou volného hodnocení důkazů (§ 50 odst. 4 správního řádu). Každý důkaz je třeba hodnotit jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti, přičemž současně je třeba přihlédnout ke všemu, co ve správním řízení vyšlo najevo. Z odůvodnění rozhodnutí pak musí být jednoznačné, jaké důkazy byly provedeny, jak byly hodnoceny nebo proč byly odmítnuty. Zásadu volného hodnocení důkazů ovšem nelze vykládat tak, že by závěry správního orgánu o skutkové stránce věci mohly být výsledkem libovůle. Takové závěry musí naopak vyplynout z racionálního myšlenkového procesu odpovídajícího požadavkům formální logiky, v jehož rámci bude důkladně posouzen každý z provedených důkazů jednotlivě a zároveň budou veškeré tyto důkazy posouzeny v jejich vzájemné souvislosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2008, č. j. 5 Afs 5/2008 – 75, publikovaný pod č. 1702/2008 Sb. NSS). V daném případě však postup žalovaného při hodnocení výpovědi stěžovatele těmto nárokům neodpovídá. Žalovaný v prvé části správního rozhodnutí týkající se azylu podle § 12 zákon o azylu takřka všechna tvrzení stěžovatele zpochybnil, následně však v druhé části týkající se aplikace vylučujících klauzulí podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu přičetl k tíži stěžovatele právě skutečnosti, které uvedl stěžovatel o svém působení v armádě a ve strukturách režimu Saddáma Husajna. Skutkový stav, z něhož žalovaný v daném případě při rozhodování vyšel, nebyl řádně zjištěn a jednotlivé skutkové závěry, k nimž žalovaný dospěl, jsou ve vzájemném rozporu.

Toto stěžovatelem důvodně vytýkané pochybení při zjišťování skutkového stavu proto mělo podle Nejvyššího správního soudu vést krajský soud ke zrušení správního rozhodnutí, a to v plném rozsahu, neboť nedostatky skutkových zjištění se týkají nejen aplikace vylučujících klauzulí, ale i neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu. K odstranění tohoto nedostatku nedošlo ani tím, že krajský soud částečně zrušil rozhodnutí žalovaného. Důvody, které vedly krajský soud ke zrušení výroku o tom, že stěžovateli nelze udělit doplňkovou ochranu, se netýkaly hodnocení výpovědí a posouzení žádosti o mezinárodní ochranu z hlediska azylu podle § 12 zákona o azylu, přestože se i tohoto posouzení týkaly rozpory ve skutkových zjištěních žalovaného. Byť tedy Nejvyšší správní soud souhlasí plně s názorem krajského soudu, že aplikace vylučujících klauzulí podle § 15a písm. a) a c) zákona o azylu nemá oporu v podkladech, které jsou součástí správního spisu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 4 Azs 60/2007 - 136, dostupný na www.nssoud.cz) a obdobně by neměla oporu ani aplikace identických vylučujících klauzulí podle § 15 odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu (které ovšem prozatím žalovaný nepoužil), je třeba přisvědčit názoru stěžovatele, že krajský soud námitku týkající se nedostatků v hodnocení výpovědí stěžovatele neposoudil z hlediska výroku o neudělení azylu správně.

Z uvedených důvodů tedy shledal Nejvyšší správní soud předmětnou stížní námitku důvodnou.

IV. c)
Posouzení žádosti z hlediska § 12 písm. b) zákona o azylu

Stěžovatel dále namítal, že jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany nebyla řádně posouzena z hlediska § 12 písm. b) zákona o azylu. Podle jeho názoru žalovaný ani krajský soud nezpochybnili, že stěžovatel je sunnitského vyznání a že za vlády Saddáma Husajna působil jako důstojník v jeho armádě. Vzhledem k tomu, že stěžovatel vyjádřil své obavy z pronásledování z těchto důvodů, měl se žalovaný zabývat posouzením, zda tyto skutečnosti nejsou důvodem pro udělení mezinárodní ochrany formou azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu.

Z odůvodnění správního rozhodnutí vyplývá, že žalovaný v daném případě nezpochybnil tvrzení, že stěžovatel je sunnitského vyznání. Pokud jde o členství v armádě, stěžovatel předložil jako důkaz písemné doklady, a to diplom vojenské akademie a kartu ze spisu důstojníka, z nichž vyplývá, že od roku 1987 působil v irácké armádě a dosáhl hodnosti nadporučíka. Vzhledem k tomu, že pravost ani pravdivost těchto dokladů žalovaný ani krajský soud nezpochybnili, lze mít tedy za daného stavu i tyto skutečnosti za prokázané. Uvedené skutečnosti proto měl žalovaný zohlednit při posouzení žádosti o mezinárodní ochranu z hlediska azylových důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, pod něž by mohly tyto skutečnosti spadat.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 –119, dostupného na www.nssoud.cz, „*pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu musí žadatel kumulativně splnit následující kritéria: (1) musí se nacházet mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [§ 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [§ 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 8 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (§ 2 odst. 10 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [§ 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (§ 15 zákona o azylu)*“.

K otázce možného pronásledování stěžovatele z důvodu jeho vyznání se žalovaný vyjádřil v odůvodnění správního rozhodnutí. S poukazem na shromážděné zprávy o situaci v Iráku uvedl, že obecně k pronásledování a diskriminaci sunnitů v Iráku nedochází a že od roku 2007 došlo ke zlepšení bezpečnostní situace. Stěžovateli proto podle žalovaného pronásledování ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu pouze pro jeho náboženské vyznání nehrozí. S tímto závěrem lze souhlasit, byť s tou výhradou, že podle zpráv mohlo docházet v rámci sektářských násilností k pronásledování a vyhánění sunnitských obyvatel z oblastí obývaných převážně šíity a naopak (viz např. Zpráva Amnesty International: Krveprolití a zoufalství, Irák po pěti letech, březen 2008). To se však daného případu netýká, neboť stěžovatel podle svých slov žil v sunnitské části Bagdádu. Zprávy obecně potvrzují, že v oblasti středního Bagdádu obývané zejména sunnity se stávají cílem útoků především šíitští věřící.

Stěžovatel však již v průběhu správního řízení uvedl, že je v Iráku ohrožen nejen pro své vyznání, ale zejména proto, že byl za vlády Saddáma Husajna důstojníkem armády a z tohoto důvodu může být pronásledován. V této souvislosti navrhl provedení důkazu Doporučením UNHCR k potřebě mezinárodní ochrany žadatelů o azyl z Iráku ze srpna 2007. Konkrétně poukázal na část týkající se pronásledování skutečných či údajných

přívrženců bývalého režimu anebo povstalců, v níž je uvedeno, že „*[o]soby, které jsou vnímány jako přívrženci bývalého režimu a současných povstalců, a to především sunnitští Arabové, se stávají terčem fyzického násilí a dalších forem zastrašování a obtěžování. Sunnitští Arabové bývají obviňováni z porušování lidských práv, k němuž docházelo za bývalého režimu (mnozí sunnitští Arabové zastávali klíčové posty v armádě a bezpečnostních a výzvědných službách) a jsou širokou veřejností vnímáni jako stoupenci povstalců. Jako takoví se stávají cílem šíitských komand smrti a některých složek iráckých bezpečnostních sil*“. S tímto návrhem se však žalovaný ve svém rozhodnutí nevypořádal. Otázkou útoků na bývalé důstojníky armády se zabýval pouze v rámci hodnocení věrohodnosti zprávy předložené stěžovatelem dne 6. 8. 2008, podle níž působily v Iráku tajné soudy, které mají se souhlasem vlády likvidovat důstojníky, kteří bojovali v roce 1991 proti šíitům. Tuto zprávu shledal žalovaný nevěrohodnou, avšak zprávami dokládajícími možné pronásledování bývalých členů armády se v této souvislosti nezabýval.

Paradoxně však žalovaný připustil, že ze strany šíitů a jejich ozbrojených skupin, může dojít k individuálním aktům pomsty za utrpěná příkoří. Navíc zdůraznil, že stěžovatel by se jako důstojník vyznamenaný za účast na potlačení šíitského povstání a represích proti šíitskému obyvatelstvu (byť toto tvrzení nemá oporu ve správním spise) a jako bývalý velitel vojenské věznice mohl stát cílem takového útoku. Podle názoru žalovaného se však v takovém případě nejedná o zákonem stanovený důvod azylu, neboť se jedná o pomstu za konkrétní skutky na osobách, které se jich dopustily (viz str. 22 správního rozhodnutí). S tímto názorem však nelze souhlasit. Případný motiv jednání totiž není kriteriem rozhodným pro posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Jinými slovy jednání, které lze podřadit pod definici pronásledování podle § 2 odst. 8 zákona o azylu, z něhož má žadatel o mezinárodní ochranu odůvodněné obavy, může naplnit některý z azylově relevantních důvodů bez ohledu na motiv, který v konkrétním případě vede k pronásledování (např. pomsta, zištnost, zastrašování atp.). Rozhodující je pouze to, zda se žadatel o mezinárodní ochranu může stát cílem takového pronásledování z azylově relevantního důvodu, tj. z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Vyvstává tedy otázka, zda pronásledování osob, které působily v irácké armádě nebo v jiných ozbrojených složkách za vlády Saddáma Husajna, naplňuje některý z azylově relevantních důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. V úvahu přichází především podřazení těchto osob pod pojem „určitá sociální skupina“. V rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 - 60, publikovaném pod č. 364/2004 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Určitá sociální skupina je tedy skupina osob sdílející objektivně společnou charakteristiku nebo je alespoň takto společností vnímána. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotyčných osob; riziko pronásledování tuto charakteristiku nepředstavuje (...) i pouhá příslušnost k této skupině může být za určitých okolností postačujícím důvodem pro udělení azylu, nemusí přitom hrozit pronásledování všem členům skupiny, skupina může být malá (rodina), ale i velmi početná (etnická skupina, ženy).*“ V daném případě lze tuto skupinu poměrně přesně vymezit, jedná se o osoby, které před pádem režimu Saddáma Husajna působily v irácké armádě, v jiných ozbrojených složkách, nebo se podílely na výkonu moci, a z tohoto důvodu jsou ostatním obyvatelstvem vnímáni jako přívrženci či

představitelé bývalého režimu, zvláště pokud jsou zároveň sunnitského vyznání. Jedná se o poměrně přesně určitelnou skupinu osob v identifikovatelném shodném či obdobném postavení, které by mohly být podle uvedeného doporučení UNHCR vystaveny hrozbě pronásledování ze strany ozbrojených skupin, jejichž útokům není irácká vláda prozatím schopna zabránit.

Lze tedy shrnout, že postavení stěžovatele jako bývalého důstojníka armády za vlády Saddáma Husajna lze kvalifikovat jako příslušnost k určité sociální skupině. Jestliže se žalovaný rozhodl nepoužít pro případ azylu vylučující klauzule podle § 15 odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu a jestliže navíc, jak následně konstatoval krajský soud, pro postup podle § 15a odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu a tudíž ani podle § 15 odst. 1 písm. a) a c) zákona o azylu neměl žalovaný dostatečnou oporu ve spise, měl se žalovaný (a krajský soud) za dané situace zabývat otázkou, zda obavy stěžovatele z možného pronásledování pro příslušnost k této skupině jsou skutečně důvodné a zda jsou splněna i ostatní uvedená kriteria pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. To však žalovaný ani krajský soud v daném případě neučinili, přičemž i krajský soud se ztotožnil s nesprávným názorem žalovaného, že případná hrozba útoků proti stěžovateli nemůže být považována za důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť by se jednalo o individuální akt pomsty. Nejvyšší správní soud proto shledal i tuto námitku důvodnou.

V.
Shrnutí a náklady řízení

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že kasační stížnost jako celek je důvodná, a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený výrok rozsudku krajského soudu zrušil. Pokud jde o výrok III. rozsudku krajského soudu o náhradě nákladů řízení, vyplývá z odůvodnění rozsudku, že krajský soud přiznal stěžovateli náhradu nákladů řízení o žalobě v plné výši, nepřihlížel tedy k nyní rušenému výroku I. svého rozsudku, tedy ke skutečnosti, že žalobě vyhověl jen částečně. Proto není důvod, aby nyní Nejvyšší správní soud výrok III. rozsudku krajského soudu o náhradě nákladů řízení rušil.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2012]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než zrušit i výrok správního rozhodnutí o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného v této části zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný postupovat podle právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu.

Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s., ve znění účinném od 1. 1. 2012, rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským

soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o řízení o kasační stížnosti, ze soudního spisu nevyplývá, že by stěžovateli náklady v řízení o kasační stížnosti vznikly. Ani v řízení před krajským soudem mu nad rámec nákladů, které mu byly přiznány rozsudkem krajského soudu, další náklady nevznikly.

Zástupcem stěžovatele byl usnesením krajského soudu ze dne 21. 11. 2011, č. j. 29 Az 24/2010 - 126, ustanoven Mgr. Jan Urban, advokát, jehož odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Ustanovenému zástupci stěžovatele Nejvyšší správní soud přiznal odměnu ve výši 2 x 2100 Kč za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a podání kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, a náhradu hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy 4800 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 2. srpna 2012

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu